

Informacijski sistem za spremljanje reje prašičev

Rejci, ki v svojih čredah beležijo dogodke, lažje nadzorujejo trenutno in načrtujejo bodočo prirejo. Individu-lano spremljanje živali omogoča takojšnje zaznavanje problemov in ustrezen odziv nanje. Tako lahko opazijo morebitne plodnostne motnje svinj ali merjascev, prekomerne izgube pujskov in drugih kategorij prašičev. Pro-izvodni rezultati so ogledalo rejskega dela. Presoja je olajšana, če rejec svoje dosežke primerja z izdelanimi standardi ali rezultati drugih rejcev. To je mogoče le, če zapisovanju podatkov sledi centralna računalniška obdelava.

Prašičerejci, ki so vključeni v kontrolo proizvodnosti, podatke zapisujejo na hlevske kartice svinj in dnev-nike odbire, pripustov, prasitev, tetoviranj, odstavitov in izločitev. Te redno mesečno pošiljajo preko lokalnih selekcijskih služb v računalniški center, kjer se podatke preveri in obdela. Analize podrobno razčlenjujejo gospodarnost prireje, da bi odkrili dobre in šibke točke v posameznih rejah. Skupne, primerjalne analize pa rejcem olajšajo presojo lastnih rezultatov in omogočajo postavitev ciljev. Spodbudile naj bi zdravo tekmoval-nost med rejami. Rejec je do sedaj sodeloval le pri zbiranju podatkov, uporabnost podatkov za vodenje reje pa bi zelo povečali, če bi vnos in kontrolo podatkov prenesli na kmetijo. Tako bi rejec lahko opravil tudi številne analize in na osnovi napotkov pravočasno odpravil pomanjkljivosti. Premostil bi časovni zamik pri centralni obdelavi. Z elektronsko izmenjavo podatkov pa bi še vedno lahko koristil usluge centralnih služb.

Za potrebe rejcev in zavodov smo razvili informacijski sistem, ki v svoji podatkovni strukturi predvideva shra-njevanje vseh informacij, nastalih v reji. Namenjen je izdelavi analiz in spremljanju rezultatov, pregledu nad čredo in populacijo, ugotavljanju problemov, podpora pri odločitvah, napovedovanju plemenskih vrednosti, od-biri živali in arhivu. Rejec bo rezultate črede spremljal preko pregledovalnikov in s pomočjo analiz. Nekaj je že razvitih, izbor pa je potrebno še dopolniti. Pri tem so dobrodošli predlogi rejcev in drugih uporabnikov. Napovedovanje plemenskih vrednosti pa bo potekalo v računalniškem centru.

Živali, ki v hlevu samo uživajo, rejec pa od njih nima koristi, so z vidika prireje problematične. Na kmečkem turizmu bi lahko rekli, da so te živali na počitnicah. To so recimo svinje, ki se ne bukajo, svinje s slabo plodnostjo, dolgimi dobami med dogodki, velikim deležem pregonitev, merjasci, ki ne skačejo, ... Vse te živali rejca stanejo, a za svoje bivanje nič ne "plačajo". Informacijski sistem rejca podpre, kdaj naj določeno žival izloči, pomaga mu pri planiranju prireje (pripusti, prasitve, ...) in uravnavanju starostne ter pasemske strukture črede. Na podlagi točnih podatkov je v računalniškem centru možno napovedovanje plemenskih vrednosti (merjasci, mladice, velikost gnezda, klavne lastnosti) ter odbira živali. Informacijski sistem v končni fazi služi tudi kot arhiv podatkov. Omogoča dostop do podatkov več generacij, kar je pomembno pri napovedovanju plemenskih vrednosti, hkrati pa so podatki tudi lahko dosegljivi.

Za pregled rezultatov pa moramo podatke najprej vnesti. Vnosna okna, ki so namenjena vnosu podatkov, so prilagojena že obstoječim dnevnikom, s katerih podatke vnašamo (npr. odbira, pripust, prasitev, ...). Ob vnosu je vsak podatek preverjen s poslovnimi pravili, ki preprečujejo podvojene zapise, preverjajo logično zaporedje med dogodki in dolžino intervalov med njimi, onemogočajo vnos podatkov, ki ne pripadajo zalogram vrednosti, ali upoštevajo druge logične povezave med informacijami. Poslovna pravila si lahko predstavljamo kot sito, ki pravilne podatke usmeri v podatkovno zbirko, dvomljive ali nemogoče pa zavrne in zahteva popravke. Vsi nadaljni uporabniki lahko v elektronski obliki prejete podatke uvozijo, pri čemer se ponovno opravijo iste kontrole kot pri vnosu.

Za potrebe rejcev smo izdelali raznovrstne pregledovalnike, ki omogočajo pregledovanje dogodkov, živali, skupin ali celotne črede. Sumarniki omogočajo pregled prireje po časovnih intervalih ali različno oblikovanih skupinah. Posebno uporabni pa so lahko opomniki, ki v čredi odkrivajo izostanke pričakovanih dogodkov.

Namen je predstaviti uporabnost informacijskega sistema za uravnavanje reje in rejce navdušiti za njegovo uporabo v praksi, saj smo prepričani, da rejci z njim pridobijo kakovostno orodje za vodenje prireje.